

Aanprijzing van een godsvruchtig huiselijk leven.

<https://hdl.handle.net/1874/353479>

200,

6

AANPRIJZING

VAN EEN

GODVRUCHTIG HUISELIJK LEVEN.

DERDE DRUK.

TE ROTTERDAM,

BIJ M. WIJT & ZONEN,

Drukkers van het Nederlandsche Zendinggenootschap.

1856.

N°. LXIII.

TOCENICUS

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

VOORBERIGT.

Gecommitteerden van het Nederlandsche Zendinggenootschap, tot het opstellen, verzamelen en uitgeven van kleine Stukjes ter berordering van Evangelische kennis en godzaligheid, ook bij min geoeffenden; —
namelijk: L. MERENS, Predikant, H. E. VINKE, Th. Dr. en Hoogleeraar te Utrecht, J. MOLL, Jacobz., Predikant te 's Gravenhage, J. BRAVE, W. VANDER LEEUW, Predikanten te Amsterdam, R. ADRIANI en J. J. VAN OOSTERZEE, Th. Dr.

Predikanten te Rotterdam, overeenkomstig hun ambt en hunne bediening, dat oogmerk gaarne willende bevorderen, en in uitzigt op des Heeren medewerkenden zegen, bieden het nevensgaande Stukje hunnen landgenooten aan; erkennende intusschen geene uitgave voor echt, dan welke door een hunner of door de drukkers dezès onderteekend is.

M. W. J. Stonen

AANPRIJZING

VAN EEN

GODVRUCHTIG HUISELIJK LEVEN.

Het is eene der grootste zegeningen door den Schepper aan ons geslacht geschonken, en, nadat de zonde haar voor een groot deel had weggenomen, door onzen Heer Jezus Christus ons weêrgegeven, dat wij menschen, door de instelling des huwelijks, in huisgezinnen vereenigd zijn. Dat zamenwonen en zamenleven van den man met zijne vrouw, van de ouders met hunne kinderen, het bezorgt ons de reinste en zoetste genoegens des levens, het bereidt ons weldadige verzachting van ons leed, en geeft ons krachtigen steun om menig bezwaar door te worstelen, waaronder wij, alleen staande, bezwijken zouden. Wij leeren echter dien zegen, van tot een huisgezin te behooren, dan eerst het

meest waarden, als wij dien met de beoefening der Christelijke godzaligheid in verband brengen. Gelijk de mensch in die naauwverbonden zamenwoning zich eerst regt kan ontwikkelen, zoo vindt ook de Christen daar de beste gelegenheid tot zijne vorming. Hij kan er menige verkeerdheid het best leeren bestrijden, menigen pligt het best leeren beoefenen, en zijnen God en zijnen Heiland daar het meest verheerlijken. En hoe meer er in een huisgezin godzaligheid beoefend wordt, hoe meer zij daar al de leden bezielt en bestuurt, in des te ruimer mate wordt er dat genoeg gesmaakt, die winst verkregen, welke de barmhartige Vader door deze Zijne instelling ons heeft toegedaacht. Hij, die door dit kleine stukje tot u spreekt, geliefde lezer! wenscht daarvan u en zich zelve hoe langer hoe levendiger te overtuigen. Hij zoude daardoor dezen en genen, wien nog ware godzaligheid ontbreekt, zoo gaarne tot bewustheid brengen van zijn groot gemis, en begeerig maken naar die godsvrucht, die zulk een' heilzamen invloed oefent op het huiselijke leven. Hij zoude

daardoor anderen, die wanen reeds opregte godsvrucht te bezitten, tot de ontdekking willen leiden, dat zij zich zelve bedriegen, en er inderdaad nog van ontbloot zijn. En gaarne vestigde hij de aandacht ook van opregten, die lust hebben aan de dienst van God, op dit aangelegen onderwerp, opdat zij van misvatting, die ten dezen nog bij hen konde plaats hebben, wierden genezen, en, bij het duidelijk inzien, waar God het meest moet, en het best kan gediend en geëerd worden, zich dáár ook met nieuwen lust en ijver aan Zijne dienst mogten wijden. Ootmoedig vraagt de schrijver, en begeere de lezer over dit broederlijk woord den zegen Gods.

Het is dan een godvruchtig huiselijk leven, dat ik *eerst* voor mijn' lezer ga beschrijven, en *daarna* hem ga aanprijzen, in de hoop, dat hij dan *ten slotte* mijnen raad wel zal willen vernemen, hoe hij tot zoodanig leven, met Gods hulpe, het best geraken kan.

WAT IS EEN GODVRUCHTIG HUISELIJK LEVEN?

Als ik deze vraag volledig zal beantwoorden, dan moet ik u doen opmerken, zoowel wat daarvan openbaar is voor de menschen, en in het huisgezin er van gezien en onderzonden wordt, als ook wat daarvan in het hart wordt gadegeslagen door dien God, die het verborgene kent, en die de geesten weegt.

HET IS EENE GETROUWE VERVULLING DER
PLIGTEN, AAN ONZE BIJZONDERE BETREK-
KING IN HET HUISGEZIN VERBONDEN.

Stelde God ons aan het hoofd des huisgezins, hetzij als vaders of moeders, of als bezitters of bestuurders, zoo rust op ons de behartiging van deszelfs ligchamelijke en geestelijke belangen. Wij worden daardoor tot dagelijksche, onvermoeide inspanning onzer krachten geroepen, deze opdat hij door handenarbeid, of eenig ander eerlijk bedrijf, in zijne en der zijnen nooddrift voorzie, gene opdat door zijn naauwlettend huisbe-

stuur het deel van aardische goederen, dat God hem gaf, bewaard en vermeerderd, en vooral tot het beste doel gebruikt worde. Wij hebben toe te zien, dat er orde en regelmaat heerschen in het gezin, en ieder, die er toe behoort, tijdig en volledig zijne taak vervulle. Wij hebben zelven daarin voor te gaan, en ons zelven allerminst eenige afwijking van gegevene voorschriften te veroorloven. Wij hebben traagheid en gemakzucht te vlieden, en als getrouwe rentmeesters van het aardische goed, dat God ons aanvertrouwde, zoowel voor schraapzucht en gierigheid als voor weelde en verkwisting ons te hoeden. En bij dat tijdelijke belang des huisgezins eischt ook deszelfs geestelijke welvaart onze getrouwe zorg. Het voegt ons allereerst door het voorbeeld van ons geloof en onze godzaligheid die te bevorderen, waarvan wij aanstonds opzettelijk spreken zullen. Maar ook de voorgang in welingerigte huiselijke godsdienst, in het lezen van Gods heilig woord, en in gemeenschappelijke dankzegging en gebed is ons ten pligt gesteld. Elk hulpmiddel, dat onze huisgenooten behoeven

waartan wij ons iets goeds mogen beloven tot bevordering van hunne geestelijke belangen, moet hun, zoo volledig en onbelemmerd als ons mogelijk is, beschikt, en deszelfs nuttig gebruik door onze eigene opwekking en onderrigting bevorderd worden. En vooral hebben wij over eene getrouwe viering van den dag des Heeren in ons huis te waken, dat elk der huisgenooten aan de openbare godsdienst deel neme, en die dag voor allen een dag zij van verkwikkende rust, waarbij ligchaam en geest nieuwe kracht en nieuwen lust tot den arbeid verzamelen.

Leven wij in de naauwe en heilige betrekking van echtgenooten, dan zullen wij, bij ware godsvrucht, niet alleen elkander onschendbare trouw bewijzen, en voor elke daad, ja voor iedere neiging ons wachten, die tot het verbreken onzer belofte ons zou kunnen vervoeren, maar wij zullen geheel met en voor elkander leven willen. Wij zullen geen bijzonder belang kennen, waarin de echtgenoot niet deelt. Wij zullen eene innige vertrouwelijkheid, en eene levendige belangstelling in iedere vrougd en smart aan elkander

bewijzen, en bij elkander aankweeken. Wij zullen door voorkomend dienstbetoon, door een vriendelijk woord, door eene kleine oplettendheid, door opoffering van eigen' zin, door zachtmoedig verdragen van elkanders gebreken en misslagen, gedurig onze liefde doen blijken, en, waar het wezen moet, voor elkanders belang ons zelve geheel vergeten. Zoo zullen wij ons te gelijk den weg banen om datgene te kunnen doen, wat de Christelijke liefde het meest verlangt, om, onder den zegen Gods, elkanders zaligheid te kunnen uitwerken, en door woord en voorbeeld elkander nader te brengen tot dien Heer, die het middelpunt moet zijn van onze vereeniging.

Gaf God ons kinderen, dan is daar, waar godsvrucht woont, eene getrouwe en Christelijke opvoeding van deze, eene onvermoeide behartiging van al hunne belangen een heilige plicht, en een zoet genoegen tevens. Wij laten hen dan zoo weinig mogelijk aan vreemden over, maar houden hen onder ons oog, gaan gedurig met hen om, en belasten ons zelve, zoover onze krachten reiken, met de

taak hunner verpleging en vorming, en willen hen niet alleen *doen*, maar ook *helpen* onderwijzen. Zulke uitspanningen, die ons van hen zouden verwijderen, ontzeggen wij ons daarvoor te gemakkelijker, naarmate het heil onzer kinderen ons meer ter harte gaat, en hunne liefde ons meer vreugde geeft. Wij zoeken hen aan onderdanigheid te gewennen, en willen, als het wezen moet, geene welbestuurde tuchtiging hun onthouden, opdat het ouderlijk gezag gehandhaafd worde, en het kind, naar Gods woord, vader en moeder beiden moge *eeren*; maar te gelijker tijd zoeken wij hen in vertrouwen en liefde aan ons te verbinden, opdat zij ons niet uit vrees, maar van harte gehoorzaam zijn, en ons beschouwen als hunne beste vrienden onder de menschen. Ook als zij de eerste kindschheid zijn ontwassen, trachten wij het verblijf in de ouderlijke woning hun zoo veel mogelijk te veraangenamen, opdat zij *dáár* hun genoeg zoeken, en niet elders, waar velerlei besmetting der wereld hen bedreigt. En wel verre van alleen hun' aard-schen welstand te beoogen, of uitsluitend

voor de beschaving van hunnen geest te zorgen, letten wij bovenal op de behoeften en belangen van hun hart, en zoeken hen tot Christus te leiden, en te winnen voor de dienst van God.

Of zijn wij misschien nog als kinderen leden des huisgezins, wij willen dan, in gehoorzaamheid aan God, onze ouders eeren en liefhebben, hen beschouwen en bejegenen als onze meerderen, maar ook als onze grootste weldoeners op aarde. Wij willen dat blijven doen, al begaan zij ook verkeerdheden, die wij moeten afkeuren, al hebben zij ook gebreken, die voor ons zeer lastig zijn, en ons het leven moeilijk maken. Wij willen hun onderdanigheid blijven betoonen, ons naar hen schikken en voegen, en, waar wij mogen, hunnen raad involgen, ook op meer gevorderden leeftijd. In het laatste geval willen wij ons zamenwonen met hen te baat nemen, om hun dan te meer *wederverging te doen* (1). Hebben zij vroeger, aan den morgen, en ook nog wel nabij den middag van ons leven, zooveel vermoeijenis,

(1) Tim. V: 4.

zooveel opoffering, zooveel drukkende zorgen zich voor ons getroost, wij willen nu, als God er toe roept, veel rust en menig genoeg voor hen derven, om, zooveel in ons is, den avond van hun leven te verhelderen en te vervrolijken.

Behooren wij met broeders en zusters tot het huisgezin, wij willen dan met deze in liefde zamenwonen. Door vredelievenden en vertrouwelyken omgang, door vriendelyke deelneming, en door dienstvaardig hulpbetoon willen wij die liefde bewijzen. Bovenal willen wij het voor hen, gelijk voor ons zelve zoeken, dat wij broeders en zusters in den Heer worden, en slaan wij zoo van nabij elkander gade, vallen zoowel verkeerdheden, die ons bevlecken, als vruchten der godzaligheid, die ons versieren, zoo gedurig in het oog, wij willen daarbij *op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken.* (1)

Plaatste God ons in zulk een' stand, dat wij dienstbaren in onze woning hebben, dan willen wij, bij godvruchtigen zin, ook aan

(1) Hebr. X: 24.

deze alle billijkheid en liefde bewijzen. Wij willen hen dan niet met werktuigen gelijk stellen, wier krachten men bezigt tot een bepaald doel, en waarover men zich, zoo zij slechts bruikbaar blijven, niet bekommert; neen! wij zien in hen leden des gezins en medechristenen. Deswegens bedenken wij niet alleen, wat zij aan ons, maar ook wat wij aan hen verschuldigd zijn. Aan de verstandige handhaving van ons gezag paren wij eene vriendelijke bejegening, zien wel toe, dat wij hun eergevoel door geene vernedering krenken, noch door onredelijke eischen hun een drukkend juk opleggen, maar gunnen hun gaarne behoorlijke rust na den arbeid, en betamelijke uitspanning, en erkennen dankbaar de trouwe diensten, welke zij ons bewijzen. Wij trachten hen alzoo door liefde aan ons te verbinden, be-
toonen hun deelneming, en dienen hen met raad en hulp, waar zij die behoeven. Bovenal zien wij naauwlettend toe, dat wij hun alle gelegenheden en hulpmiddelen beschikken ter bevordering van hun geestelijk en eeuwig welzijn, en geven hun op den

dag des Heeren niet alleen de gelegenheid om met de gemeente op te gaan, maar zorgen ook, dat dan vooral geene drukke bezigheid hun nadenken store, en den zegen des woords hun ontroove. Wij willen het ons gedurig door PAULUS laten herinneren, dat wij ook, even als zij, onzen Heer in den hemel hebben, en dat bij Hem geene aanneming is des persoons (1).

Of behooren wij eindelijk tot een gezin als dienstbaren, dan openbaart zich de vreeze Gods, die in ons woont, niet alleen in stipte onderdanigheid en nederige bescheidenheid, maar ook in tevredenheid, die niet ligtelijk klaagt, maar zich vergenoegt met haar bescheiden deel, en elke weldaad dankbaar erkent, en die getrouwheid, die buitenshuis niet verhaalt, wat anderen niet aangaat, die zich zelfs voor kleine oneerlijkheden wacht, en het belang van heer en vrouw als eigen belang behartigt. En dat alles doen wij dan *niet met oogendiensten als menschenbeagers, maar met eenvoudigheid des harten, wreczende God* (2).

(1) Eph. VI: 9.

(2) Col. III: 22.

Zoo herinnerde ik iederen lezer hoofdzakelijk zijne pligten, welke hij in de bijzondere betrekking, die hij in een huisgezin vervult, te beoefenen heeft. In welke betrekking echter wij daar geplaatst mogen zijn, als wij er godvruchtig leven, dan openbaren wij er

EEN VOOR ONZE HUISGENOOTEN
VOORBEELDIG GEDRAG.

Wij leven in de maatschappij, en in de Christelijke gemeente, en komen daar gedurig met velen in aanraking, die ons hooren spreken en zien handelen, en welke wij er met een goed voorbeeld kunnen voorgaan; maar kunnen wij ergens ons licht helder laten schijnen voor de menschen, het is binnen de muren onzer woning, waar onze huisgenooten dag aan dag, en zoo van nabij, onzen wandel aanschouwen. Hoe blijkt daar voor allen onze ernstige zin, onze eerbied voor God, en waardering van Zijne hulp en Zijnen zegen, onze ingenomenheid met Christus en Zijn Evangelic, waar het hoofd des gezins eenvoudiglijk voorgaat in gebed en dankzegging, waar het niet ver-

borgen blijft, als wij gaarne den Bijbel in handen hebben, en grooten prijs stellen op de openbare godsdienst, waar het zelfs enkelen kenbaar wordt, als wij dikwijls in onze binnenkamer gaan, en, onze deur gesloten hebbende, onzen Vader bidden, die in het verborgen is. Hoe valt daar, waar men ons de zorgen en bezwaren des levens het meest ziet dragen, ook dat leed, dat wij zorgvuldig verborgen houden voor de wereld, ons rustig vertrouwen op God en onze gelatene onderwerping aan Zijne altijd goede beschikking ook het meest in het oog. Hoe ziet men daar niet alleen, maar ondervindt er ook de Christelijke liefde, die in ons mag wonen; de zachtmoedigheid, die wars is van toorn en drift; het geduld, dat veel verdraagt; de hulpvaardigheid, die liever dient dan gediend te worden; de nederigheid, die ook den geringste als naaste en broeder behandelt; de barmhartigheid, die het zalig acht te geven, te voeden, te kleeden; de belangstelling in het heil der ziel, die den weg der behoudenis wijst, en er op zoekt te leiden. Hoe aanschouwt men

daar dagelijks onze vlijt en getrouwheid in het ons aanbevolen werk; onze hemelsgezindheid, die het hart niet geeft aan het aardsche goed en het genot der zinnen, die de aardsche woning niet versiert, alsof zij ons eeuwig huis ware, en het vleesch niet verzorgt tot begeerlijkheden (1); onze reinheid, die de eerbaarheid schendt door woord noch daad; onze matigheid, die dankbaar geniet, maar geen' tijd en geen geld verspilt voor de streeling van het gehemelte. Ziet, al zulke Christelijke deugden worden niet voor allen openbaar. Hoe meer zij in waarheid dien naam verdienen, des te meer zijn zij wars van alle praalvertooning, en houden zich opzettelijk schuil, en de meeste kunnen ook niet worden opgemerkt door hem, die ons slechts nu en dan, en meest buiten onze woning ontmoet. Maar voor hem worden zij kenbaar, die dagelijks binnen de muren onzer woning ons gadeslaat, die daar met ons leeft, en alzoo meer dan oppervlakkig ons leert kennen, en ons ziet, gelijk wij waarlijk zijn. Als dan aldaar de

(1) Rom. XIII: 14.

kaars op den kandelaar staat, dan schijnt zij voor allen, die in het huis zijn. En zou dan de godvruchtige zich niet juist daardoor kenmerken, dat hij een leerzaam en opwekkend voorbeeld is voor al zijne huisgenooten? Ja, hij wil daar zijn licht alzoo laten schijnen voor de menschen, dat zij zijne goede werken mogen zien, en zijnen Vader, die in de hemelen is verheerlijken (1), dat zij het opmerken, hoezeer die Vader hem Zijner heiligheid weet deelachtig te maken, en hoe beminnelijk Zijne kinderen zijn, en dat zij verlangen ook Zijne kinderen te worden.

Er is nog iets, waardoor vooral de huisvader, de huismoeder van godvruchtigen zin zich kenmerkt. Het is

EEN NAAUWLETTEND TOEZIGT, DAT ER GEENE
VERKEERDHEID IN ONS HUIS PLAATS HEBBE
OF GEVOED WORDE.

Als wij verlangen de onzen met ons goed voorbeeld voor te gaan, opdat ook bij hen het goede worde aangekweekt, dan zullen

(1) Matth. V: 15 en 16.

wij niet minder daarop toezien, dat wij geene slechte voorbeelden in ons huis verdragen, of die zelve daar binnenleiden. Daarom letten wij er naauwkeurig op het gedrag van kinderen en onderhoorigen, en wenschen, waar dat berisping verdient, ons te wachten voor de zwakheid van een' ELI, en tijdig, en, schoon liefderijk, toch ernstig te bestraffen en te vermanen, opdat het kwaad door ons verzuim geene diepere wortelen schiete, en de verkeerdheid, die wij slechts flauweeljk te keer gingen, ook niet voor onze rekening ligge. Wij zeggen met DAVID: *Die bedrog pleegt, zal binnen mijn huis niet blijven; die leugenen spreekt, zal voor mijne oogen niet bevestigd worden* (1). Daarom doen wij zorgvuldig onderzoek, eer wij dienstbaren in onze woning opnemen, niet alleen naar bekwaamheid, niet alleen naar eerlijkheid, maar ook naar eerbaarheid, en waarheidsliefde, en prijsstelling op de godsdienst. In dat onderzoek zijn wij te naauwgezet, naarmate de dienstbare, waartoe het betrekking heeft, meer met onze kin-

(1) Ps. CII: 7.

deren in aanraking zal komen, en daarop invloed zal oefenen. Dat onderzoek omtrent godsdienstige denkwijzen, beginsel en handel doen wij alzoo allerzorgvuldigst, waar het zulken geldt, die wij den toegang tot onze woning verleenen of zelfs daarin opnemen, om met de gewigtige taak van het onderwijs of de opvoeding onzer kinderen, voor zoover wij die aan anderen mogen overgeven, belast te worden. Al ontvingen wij omtrent dezulken ook de schitterendste getuigenissen van bekwaamheid, als het ons maar twijfelachtig is, hoe zij over godsdienst en Christendom denken, en of zij ook verkeerdheden hebben, waarmede zij ligtelijk onze kinderen besmetten zouden, dan laten wij ons door geene uitnemende gaven en bekwaamheden verlokken, om onze dierbaren daaraan bloot te stellen. En bevinden wij, in weêrwil van ons onderzoek, in eenigen huisgenoot zoodanige verkeerdheid, dan verwijderen wij dien, zoodra dit voegzaam kan geschieden, al brengt ons zijn of haar gemis ook ongelegenheid aan. Zoo willen wij het dan ook geenszins overschillig achten, met wie wij

meer of min gemeenzaam omgaan, wie wij met onderscheiding of zelfs vertrouwelijk ontvangen in onze woning. Wij wenschen met DAVID ook te kunnen zeggen: *Het verkeerde hart zal van mij wijken; den boozen zal ik niet kennen* (1). Dat valt niet altijd even gemakkelijk. Het vereischt vastheid van geest, als de man van aanzien of vermogen om de eene of andere reden met ons betrekking zoekt aan te knopen, en onze eigenliefde zich daardoor gestreeld gevoelt, of als wij den vrolijken, den geestigen, den geoefenden man gaarne zien, wiens omgang voor ons veel aantrekkelijks heeft. Is er echter van zijne loszinnigheid en wereldliefde, of van zijne verderfelijke gevoelens en gezindheden, welke zijne redenen openbaren, voor ons en voor de onzen schade te duchten, wij wenschen dan door geen' rijkdom of aanzien ons lafhartig te laten terughouden, door geene schrandtheid van geest of geen beschaafden toon ons te laten boeijen, maar bescheidenlijk af te weren, wat voor ons huis erger zoude zijn dan verarming of besmettelijke ziekte.

(1) Ps. CI: 4.

Zoo beschouwden wij een godvruchtig huiselijk leven, gelijk dat in onze woning openbaar is voor de menschen, en sloegen de vruchten gade, die het daar voortbrengt. Wij willen echter niet minder onzen aandacht vestigen op den stam, waaraan die vruchten groeijen. Dat huiselijke leven, dat ik u beschreven heb, mijn lezer!

HET IS EENE VRUCHT DER VREEZE GODS.

Het zoude bijna overbodig kunnen schijnen dit opzettelijk aan te wijzen; maar dit is het echter niet. Het komt er toch juist op aan, in welk een' zin en wanneer zulk een huiselijk leven te regt godvruchtig wordt genoemd. Ligtelijk zouden wij ons bedriegen, en wanneer wij een en ander van het door mij genoemde bij ons zelve opmerken, deswegens besluiten, dat ons godsvrucht kon worden toegekend, terwijl wij verzuimden op den zamenhang van het geheel te letten. Er worden vlijtige en trouwe huismoeders gevonden; maar die hare vlijt en zorg uitsluitend toepassen op de tijdelijke welvaart des gezins, en geen' tijd, dat is geen lust hebben om voor

het zielenheil van hare betrekkingen te zorgen. Er zijn hoofden des huisgezins, die niet de minste wanorde in hunne woning zullen gedoogen, en de dienstbode, die op eenige verkeerdheid betrapt wordt, dadelijk verwijderen; maar die weinig of niets bezitten van die Christelijke liefde, die niet verbitterd wordt, die langmoedig is en goedertieren (1). Bij die huismoeder is hare bedrijvige geaardheid, hare neiging tot netheid en orde, bij dien huisvader is het zijn aanleg tot ijverige en geregelde werkzaamheid, zijne geschiktheid om met vaste hand te leiden en te besturen, waaruit de genoemde huiselijke deugden voortvloeijen; terwijl andere hun vreemd zijn en blijven, omdat hunne geaardheid daar geenszins toe neigt, maar veeleer van dezelve afkeerig is. Zoo mag dan deze in zijn huiselijk leven door regelmatigheid, en gene door goedhartigheid, deze door zuinig overleg, en gene door tevredenheid of mededeelzaamheid zich kenmerken; maar daarom mag dat huiselijk leven bij den een' en bij den ander' nog niet godvruchtig heeten. Waar

(1) 1 Cor. XIII: 4-en 5.

het dien naam verdient, daar moge het zich door de eene deugd meer dan door de andere onderscheiden, er zal echter geene der genoemde *geheel* ontbreken; zij zullen er alle meer of min groeijen aan denzelfden stam. Gij vraagt immers niet, lezer! wat ik bedoele? Gij gevoelt, dat ik spreek van het ééne het groote beginsel der waarachtige vreeze Gods. Het geheele huisbestuur, het geheele gedrag van echtgenooten, ouders en kinderen, broeders en zusters, heeren, vrouwen en dienstbaren, het moet alles door die vreeze Gods worden geregeld en geheiligd. Die gansche voorbeeldige wandel, dien ik u beschreef, al dat waken tegen verkeerdheden in onze woning, het moet alles om Gods wil geschieden, en om Christus wil, om dien God, die ook binnen onze woning ons gadeslaat, die ons zitten en ons opstaan weet, die ons gaan en ons liggen omringt (1), om dien vader, die er ons dag aan dag met de onzen kleedt en spijzigt, die er ons vooral in de liefde der onzen zoo veel levensvreugd bereidt, en er ons zoo veel zorgen helpt dragen, om dien

(1) Ps. CXXXIX: 2 en 3.

Heer, die ons kocht met Zijn dierbaar bloed, en ons plaats bereidt in het huis Zijns Vaders. Het moet alles geschieden om dien Vader en dien Heer te behagen en te verheerlijken, om in de hoogste mate voor dien Vader in den hemel te zijn, wat wij verlangen dat onze kinderen zijn voor den vader op aarde; in de hoogste mate voor dien Heer, wat wij willen dat onze dienstbaren zijn voor ons, wat de oudste broeder begeert, dat de nog jeugdigen zijn voor hem. Waar dat beginsel der vreeze Gods woont en werkt in het gemoed, daar zal het niet maar de vervulling van een' enkelen pligt, die het meest met onze geaardheid strookt, ten gevolge hebben; neen! het handelen volgens onze geaardheid wordt daar vervangen door het handelen uit gehoorzaamheid aan God. Aan die gehoorzaamheid heeft men wel nog veel te slaauwen lust, zoodat men zich er over schaamt, maar toch zoo besliten lust, dat men zich bewust is van zijne opregtheid voor God. Dien lust heeft men niet slechts in het openbaar en voor het oog der menschen, alsof het een staatsiekleed ware, dat men, in zijne

woning teruggekeerd, wederom aflegt; neen! men is te allen dage in de vrees des Heeren (1); men is dat ook in zijn woonvertrek en zijne slaapkamer, ook in zijne werkplaats en op zijn kantoor. Hetzij dat men eet of drinkt, hetzij dat men iets anders doet, men doet het al ter eere Gods (2), en bij alles wil men beproeven, welke de goede en welbehagende, en volmaakte wil van God zij (3). Zoo ontbreekt er, al is de eene veel meer ontwikkeld en daardoor zichtbaarder dan de andere, echter geen enkele schakel geheel aan de keten van Christelijke deugden. Al wat de vrucht des Geestes is, daar is althans de kiem of de knop van te vinden in een hart en een leven, dat godvruchtig mag heeten, en wat er meest in het oog valt en zich aanprijst ook bij de menschen, dat kenmerkt zich als uitvloeisel der godsvrucht door de nederigheid en de liefde, die het vergezellen.

(1) Spr. XXIII: 17.

(2) 1 Cor. X: 31.

(3) Rom. XII: 2.

II

WAT IS DE WAARDE VAN EEN GOD-
VRUCHTIG HUISELIJK LEVEN?

In de hoop, dat het mij gelukt mag zijn een godvruchtig huiselijk leven zoo te beschrijven, dat de lezer zich daarin eenigzins kan verplaatsen, ga ik nu voort om zulk een leven hem en mij zelve aan te prijzen, en beantwoorde daartoe de hierboven staande vraag. Moge het eerste, waarvan ik spreek, voor menigen lezer eene ware aanbeveling zijn:

HET HUISELIJK LEVEN BIEDT ONS DE BESTE
GELEGENHEID TOT BEOEFENING VAN
WARE GODSVRUCHT AAN.

Dit zal alleen voor hem eene aanbeveling wezen, die reeds eenigen lust heeft aan de dienst van God, die het juk der zonde moede is, en waarlijk verlangt, dat het hem van de schouders genomen worde. Het zoude mij echter niet bevreemden, wanneer deze en gene van zulke welgezinde lezers met eenige verwondering het huisgezin als de beste oefenplaats van Christelijke godzaligheid genoemd

zag. Mij dunkt, ik hoor vragen: Hoe moet ik dat verstaan? Het is juist mijn huisgezin, dat mij in het dienen van God zoo zeer belemmert. Ach! reeds zoo menigmaal heb ik ernstige voornemens opgevat; maar de beslommeringen, die mij dagelijks omgeven, doen ze weldra verdwijnen. Onder zoo vele aardse zorgen en bemoeijingen verlies ik het hemelsche uit het oog. Slechts nu en dan kan ik mijne godsdienst waarnemen, en daarenboven vind ik geene medewerking en geene aanmoediging bij mijne huisgenooten, maar wel het tegendeel. Kon ik stil en afgezonderd leven, den omgang van opregte vromen zoeken, en zoo dikwijls ik verlangde met de gemeente opgaan, dan zou het heel wat anders en beter met mij staan dan nu. Mijne lieve lezer, die alzoo klaagt, zoudt gij niet het ware wezen der godsvrucht eenigzins miskennen? Zoudt gij niet meer moeten bedenken, dat in geene stille afzondering, in geen' trouwen kerkgang en vroom gesprek alleen, maar vooral in eene werkzame liefde jegens God en de menschen die godzaligheid moet bestaan? Meen niet, dat ik aan het

genoemde zijne waarde wil ontzeggen. Onze liefde voor God, onze lust om Hem welbehagelijk te wandelen, heeft gedurig nieuw voedsel noodig, en de verborgen omgang met Hem, en het onderwijs van zijn woord moet haar gedurig dat voedsel aanbrengeu, en dat kan ook de omgang met andere godvruchtigen doen. Maar gelijk wij dagelijks eten en drinken, niet slechts om het aangename genot van spijs en drank, maar veel meer, opdat ons ligchaam er door gesterkt worde, en wij tot al wat God ons te doen geeft bekwaam mogen zijn, zoo moet ook onze inwendige mensch allereerst van de krankheid der zonde genezen, en daarna gesterkt worden, opdat wij als nieuwe, aan God en Christus toegeheiligde menschen in al ons bestaan en gedrag ons openbaren. Dat laatste is dus de vrucht, die wij Gode dragen door Jezus Christus onzen Heer, waarom het ons meest te doen moet wezen. Voorzeker kunnen tot het aankweeken dier vrucht de middelen niet gemist worden, welke Gods genade in onze handen stelde, en op wier gebruik Hij Zijnen zegen ons beloofde.

en hartelijk mogen wij Hem danken, als eene onbelemmerde, eene gedurige aanwending dier middelen ons vergund is. Maar plaatst Hij ons in een huisgezin, waar, ook bij ernstig verlangen, tijd en rust en stilte tot herhaalden kerkgang, tot langduriger afzondering ons ontbreken, of waar het duister is rondom ons, en het licht onzer goede werken in die duisternis schijnen moet, dan kan het ons met het geestelijk voedsel gaan even als met het ligchamelijke. God weet dat laatste zoo te zegenen, dat de mensch, die slechts sobere spijs geniet, meermalen een toonbeeld is van gezondheid en kracht. Zoo kan hij ook den huisvader, die dagelijks slechts een klein gedeelte van Zijn heilig Woord kan lezen, de huismoeder, die alleen des Zondags, en dan slechts eene enkele maal, het bedehuis kan betreden, daardoor telkens eene krachtige zielespijs beschikken, zoodat zij boven anderen ijverig en standvastig worden in het goede. Het zijn ook niet zoo zeer de belemmeringen rondom ons, maar veel meer de verkeerdheid en de tegenstand, die zich in ons verheft, waarover wij te klagen

hebben. En dat bedorven hart in onzen boezem, al zonderden wij ons geheel van de wereld af, wij droegen het met ons. De zonde woont en woelt in haren dienstknecht in de eenzame kloostercel niet minder dan in het woeligste huisgezin.

Moet er nu juist tegen de neigingen van ons bedorven hart aanhoudend gestreden worden, moet onder en door dien strijd de nieuwe mensch, die weder de schoonste trekken van Gods beeld vertoont, in ons opwassen, dan zal wel het huisgezin de voorname oefenplaats zijn van Christelijke godzaligheid. Het zijn toch geene ongeoorloofde, maar door God zelven verordende betrekkingen, in welke wij daar geplaatst zijn, en wij mogen dus de moeilijkheden, die er uit voortvloeijen, beschouwen als eene oefenschool, waarin God zelf ons leidt. Het zoude weinig beteekenen op God te vertrouwen, als wij ons zoo veel mogelijk van alle zorgen hadden ontdaan, en, ons losscheurende van onze medemenschen, ons terugtrekkende in de eenzaamheid, slechts over onze eigene behoeften ons bekommerden, en

die van anderen weinig kenden of gevoelden. Maar de huisvader, die het talrijke gezin heeft te spijzigen en te kleeden, en den naderenden winter met bekommering tegenziet; de moeder, die daar bij het kranke kind nederzit, en het wel bemerkt, dat het ergste te vreezen is; de ouders, wier harte bloedt over den verdoolden zoon, die kunnen het eerst leeren hunne bekommernissen op God te werpen, ook in de donkerheid op hunnen God te steunen, en voor zegen en redding met bewogen hart te danken. Het valt ligt aan gierigheid noch aan spilzucht ons schuldig te maken, waar de kloosterling afstand doet van alle bijzonder eigendom, en slechts het noodige ontvangt tot onderhoud des levens; maar waar het aangroeijende gezin dringt tot zeer zuinig overleg, of de lust ons bekruipen kan, om aan onze kinderen een erfgoed na te laten, dat onze nagedachtenis zal vereeren, of waar een deel des gezins tot verkwisting en verheffing neigt, en gaarne toegeeft aan de vorderingen der weelde, daar kan men leeren een getrouwe rentmeester te zijn van het aard-

sche goed, en dat dagelijks te besteden als zulken, die rekenschap geven zullen. Het zegt weinig noch aan toorn en bitterheid, noch aan weigering van menige liefdedienst ons schuldig te maken, waar niemand ons prikkelt door tegenspraak of pligtverzuim, waar ons bijna geene dienst wordt gevraagd, en wij geheel voor het onze leven kunnen. Maar als wij dag aan dag met een' eiginzinnigen, of vergeetachtigen, of jegens ons hatelijken huisgenoot hebben om te gaan, als wij tot veelvuldig, soms vermoeijend of lastig dienstbetoon dagelijks geroepen worden, dan kunnen wij eerst leeren elkander vergeven en verdragen, gelijk God ons in Christus vergeeft en verdraagt; dan kan het blijken, of het gevoelen in ons is, hetwelk in onzen Heer Jezus Christus was, toen Hij, de Heer der heerlijkheid, kwam, niet om gediend te worden, maar om te dienen.

Bedenken wij hierbij, dat de ware godsvrucht zich vooral in liefde openbaren moet, die voor den naaste en den broeder leeft en werkt, waar zal die liefde dan betere gelegenheid vinden, om zich werkzaam te be-

toon en zich te ontwikkelen dan in het huisgezin? Voorwaar! het is betamelijk en schoon kranken en verwaarloosden op te zoeken in hunne woningen, om hen te vertroosten en te onderrigten, voor de verbetering van gevangenen, en de bekeering van heidenen te arbeiden; maar allereerst roept ons de Heer om hen te verzorgen, te onderrigten, te leiden, die door de naauwste banden der liefde en des bloeds aan ons zijn verbonden, of die hunne krachten besteden in onze dienst. Elke behoefte, die wij bij hen ontdekken, is ons eene aanwijzing van den arbeid der liefde, dien de Heer van ons wacht. Of wij hun liefde betoond, in krankheid verpleegd, onder lijden vertroost, hun zielenheil ons aangetrokken hebben om des Heeren wil, dat zal allereerst ons gevraagd worden op den dag Zijner toekomst. Hij had ons allereerst diegenen toevertrouwd, wier behoeften naar ligchaam en geest ons het best bekend zouden zijn, en gedurig in het oog zouden vallen; op welke wij door dagelijkschen omgang, door onderling vertrouwen, of door hunne afhankelijkheid van ons den

meesten invloed konden oefenen. De liefde, die in ons wonen mogt, zal allereerst aan hen bewezen moeten zijn, en wee ons, zoo meer of min dat woord des Apostels op ons toepasselijk ware: *Zoo iemand de zijnen, en voornamelijk zijne huisgenooten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongeloovige (1)!*

ALS DE GODSVRUCHT IN HET HUISGEZIN WORDT
BEOEFEND, ZOO IS DIT EENE BESLISSENDE
PROEF VOOR HARE ECHTHEID.

Dit zij ons eene nieuwe aanbeveling van een godvruchtig huiselijk leven. Daar alleen is echte godsvrucht, waar het hart vernieuwd is door den Heiligen Geest, waar de liefde tot God, ons van natuur vreemd, in het gemoed is geplant, en vruchten draagt in het leven. Maar wat zal die echtheid al beter aanwijzen dan de stille, in het huisgezin beoefende godsvrucht? Getrouwe kerkgang, deelneming aan stichtelijke zamenkomst en gesprek, eenzaam gebed, ofschoon ten deele van opregte godsvrucht onafscheidelijk, ten deele meermalen aan haar verbonden,

(1) 1 Tim. V: 8.

kunnen alleen hare opregtheid nog niet genoegzaam staven. Het kan toch zijn, dat hierbij het gevoel zeer levendig werkzaam is; maar echter de wil niet geheiligd wordt, en menige verkeerde neiging de verkregene heerschappij behoudt. Het kan grootendeels geschieden zonder veel strijd en inspanning; ja, de eigenliefde vindt er ligtelijk hare rekening bij, als men in de zamenkomst der gemeente bijna nooit wordt gemist, en onder de pilaren der kerk wordt gerekend, of in den vromen kring met welgevallen wordt gehoord, en er meer of min den toon geeft. Enkele lofwaardige eigenschappen of bedrijven, onvermoeide vlijt of stipte eerlijkheid, uitstekende milddadigheid of edelmoedige zelfopoffering leveren evenmin voldoende bewijs; want geaardheid, hartstogt en geestvervoering, zoo wel als de toejuiching der wereld kunnen hier zoo krachtig werken, ook bij den mensch, in wien nog de zonde leeft. Maar waar dag aan dag, buiten het oog der menschen, om Gods wil, met zelfverloochening en strijd, moeilijke pligten worden beoefend, met vallen en opstaan,

en gedurig jagen naar beter, waar ook de meest gewone en schijnbaar onbeduidendste verrigtingen door de vreeze Gods worden geheiligd, en deze op al het huiselijk verkeer haren invloed oefent; daar zal wel het duidelijkst kunnen blijken, of dat nieuwe en heilige beginsel zich gevestigd heeft in het hart, of *dat zaad Gods in ons blijft*, gelijk JOHANNES zegt, en wij waarlijk uit God zijn geboren (1). Daar openbaren zich de kinderen Gods, die uit Hem geboren zijn, door hunne gelijkvormigheid aan den Vader in heiligheid en liefde, door hunne overeenstemming met Zijnen wil, en hun beminnen van al wat Hij bemint, zoodat zij het weten kunnen, dat zij overgegaan zijn uit den dood in het leven, en vrijmoedigheid verkrijgen tot God (2).

Voegt hierbij, dat juist de stilheid en verborgenheid des huiselijken levens zoo veel meer hope geeft van opregtheid. Overal, waar wij handelen voor het oog der menschen, waar zij ons zien en ons hooren, loopen wij zoo veel gevaar van te bedelen om hunnen lof,

(1) 1 Joh. III: 9.

(2) 1 Joh. III: 14 en 21.

hunne genegenheid en onderscheiding. Wij doen ons zoo gaarne van de gunstigste zijde aan hen voor; wij spreken zoo ligt meer of min in hunnen geest, of zwijgen om hun niet te mishagen. Maar binnen de muren onzer woning, in den vertrouwelijken, huiselijken kring, waar men ons zoo geheel kent, waar wij boven anderen staan, of althans onze regten kunnen doen gelden, daar heeft die vermomming veel minder plaats; wij vertoonen ons daar, gelijk wij zijn, en spreken gelijk wij denken. Menig-een is dan ook in zijne woning een geheel ander mensch dan daar buiten; elders vriendelijk en voorkomend, maar voor zijne huisgenooten bits en gemelijk; elders welvoege-lijk, maar in zijn huis ruw en los in spreken en handelen. Heil ons daarom, als de vreeze Gods ook daar onze tong bestuurt, en ons doen en laten regelt, als echtgenooten er hun onderling verkeer, als vaders en moeders er hun gedrag omtrent kinderen en onderhoorigen door laten heiligen. Het is eene proef voor de echtheid onzer godsvrucht, die beslist boven vele andere.

GODSVRUCHT, IN HET HUISGEZIN BEOEFEND,
BRENGT HET MEEST HARE BELOONING
MET ZICH.

Ook nog van deze zijde willen wij de waarde van een godvruchtig huiselijk leven beschouwen. Wanneer PAULUS ons zegt, dat de godzaligheid tot alle dingen nut is, en ook de belofte heeft des tegenwoordigen levens (1), en dat zij een groot gewin is met vergenoeving (2), zoo zal zijn woord in het huisgezin, waar godsvrucht woont, wel het meest waarheid bevonden worden. Of is het niet even zoo genoegelijk als pligtmatig, met stilheid werkende ons eigen brood te eten, gelijk diezelfde Apostel elders aanbeveelt (3)? Smaakt dat brood niet goed, als wij er de vrucht in zien van onze vlijt, waardoor wij het, onder Gods zegen, voor ons en onze kinderen verkregen? Is een geregt van groen moes, waar ook liefde is, niet beter dan een gemeste os, en haat daarbij (4)? Of is het niet zoo als wij zingen:

(1) 1 Tim. IV: 8.

(2) 1 Tim. VI: 6.

(3) 2 Thess. III: 12.

(4) Spr. XV: 17.

Waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen,
 Daar woont Hij zelf, daar wordt Zijn heil verkregen,
 En 't leven tot in eeuwigheid (1)?

Ja, waar men elkander om Gods wil bemint, en de vreeze Gods eenigermate in het huisgezin den toon geeft, daar wordt de rust door geen' twist en tweedragt verstoord; maar vrede heerscht er, of herstelt er zich spoedig; men draagt er ook elkanders lastigheid (2). Men gaat er elkander voor in een blijmoedig erkennen van Gods zegeningen, en stelt er onderling in elkander vertrouwen, en is er van goeder harte vrolijk. De rampen en bezwaren blijven er niet uit; zij keeren van tijd tot tijd ook tot deze woning in, evenzeer als tot het huis, dat geene godsvrucht kent. Maar o! hoe veel gemakkelijker worden zij gedragen, als onze sterkte in God is, als wij gaarne met en voor elkander bidden. Dan staan wij niet op ons zelve, maar hebben met de onzen een gemeenschappelijk belang, en nemen oprechtelijk deel in elkanders lief en leed. En als wij die deelneming met daden be-

(1) Ps. CXXXIII: 3. (2) Gal. VI: 2.

wijzen, ons voor elkander eenige onrust en vermoeijenis getroosten, kleine genoegens ontzeggen, en dat zoo eenvoudig en zonder ophief als de liefde het doet, dan wordt ons dit menigmaal met deelneming vergolden. Dan ervaren wij nu en dan ook van onze dienstbaren, die wij met Christelijke liefde behandelden, hartelijkheid en getrouwheid, die ons innig goed doet en verkwikt onder ons leed. En zoo vele der genoemde zegeningen keeren dagelijks weder, en worden ons als eene gezonde en versterkende lucht, waarin wij leven, en telkens, wanneer wij van elders, als uit een' drukkenden dampkring, in onze woning wederkeeren, zoo veel ruimer adem halen.

Er is nog eene zaak, die ik bijzonder moet noemen. Er is geen bitterder smart in het leven dan die ons wordt aangedaan door onze kinderen. Zij doet den slaap uit onze oogen wijken, en knaagt ons vleesch weg tot op het gebeente. Maar geen zoeter vreugd ook dan die wij door onze kinderen smaken, als zij zoo gerust op ons vertrouwen, en zoo gaarne bij ons zijn, als zij in rijper' leeftijd onze kroon worden, sier-

lijker dan die van SALOMO, als wij hen voor Christus gewonnen zien, en zij in de waarheid wandelen. Nu is het wel geene algemeene ervaring, dat eene getrouwe en Christelijke opvoeding het hart der kinderen neigt tot de vreeze Gods; ook een JAKOB had ondeugende zonen, en de vrome HISKIA was de vader van den goddeloozen MANASSE. Het behaagde echter dikwijls den genadigen God het zaad vruchtbaar te maken, onder veel gebed tot Hem door godvreezende ouders uitgestrooid, en ook der kinderen hart tot Hem te neigen. Vaders en moeders! hoe moet ons dat niet aansporen, om in onze huizen te wandelen in opregtheid onzer harten, om tijdige en liefderijke vermaning en opwekking aan onze kinderen niet terug te houden, maar vooral om door een echt Christelijk leven, door naauwgezetheid en blijmoedigheid in de dienst van God, nog meer dan door woorden tot onze kinderen te spreken. Tot welk eene bedachtzaamheid moet ons dat leiden reeds in de tegenwoordigheid van het jeugdige kind, zoo opmerkzaam op al wat wij zeggen en doen, en zoo vatbaar

bovenal voor verkeerden indruk. Tot welk eene vastheid van beginselen, tot welk eene zelfbeheersching en zelfopoffering voor anderen moet ons dat aansporen tegenover den jongeling en de maagd, voor welke onze godsvrucht daardoor eerwaardig en beminnelijk wordt, en welsprekender dan de krachtigste redenen. O! wat grievend zelfverwijt, als wij ons bewust waren, dat wij onze lessen door ons eigen voorbeeld van kracht hadden beroofd, dat wij door eigen invloed onze kinderen van God en Christus vervreemd, aan wereld en zonde geboeid hadden! Maar wat zalig genot, als wij zagen, dat onze opregtheid voor God hun hoogachting inboezemde en vertrouwen, dat onze vrede en vreugde in God door Christus hen begeerig maakte naar dienzelfden schat, als het ons gebeuren mogt zelve onze dierbaren tot Christus te leiden, en hen deel te zien hebben aan die verlossing, die in Christus Jezus is! Kan een godvruchtig huiselijk leven, onder den zegen Gods, ook tot die heerlijke uitkomst leiden, dan mag er wel eene uitnemende waarde aan worden toegekend.

III.

HOE KOMEN WIJ TOT EEN GOD-
VRUCHTIG HUISELIJK LEVEN?

Op die vraag het antwoord te lezen moge menigeen', die tot hiertoe in dit boekje vorderde, welkom zijn! Ontvange ook hij, wien het beschaamd maakt, dat antwoord met zachtmoedigheid! Het luidt toch:

ALLEREERST, ZOO WIJ ZULK EEN LEVEN NOG NIET LEIDEN, DOOR DE BEWUSTHEID, DAT ONS WARE GODSVRUCHT ONTBREEKT.

Wij hebben, gij door dit boekje te lezen, gelijk ik door het te schrijven, den toetssteen in handen genomen, waaraan wij ons zelve beproeven kunnen. Indien ik u toch naar waarheid het huisgezin als de voornamste oefenplaats van Christelijke godsvrucht heb voorgesteld, en indien ik evenmin dwaalde, toen ik beweerde, dat de echtheid onzer godsvrucht uit hare beoefening in onze woning het meest beslissend blijken kon, dan komt op dit oogenblik de vraag tot ons: Hoe staat het met uwe godsvrucht? Gij

wilt immers die vraag niet ontwijken? Gij wilt immers niet weigeren het antwoord te geven, omdat gij wel gevoelt, dat het beschamend en verontrustend zou wezen? Dat zoude wel eene kinderachtige dwaasheid mogen heeten, ja, naar de handelwijs van dien vogel gelijken, waarvan men verhaalt, als hij zich zelve buiten staat heeft gesteld om zijne vervolgers te zien, dat hij dan meent ook door hen niet gezien te worden. Neen! wenden wij den toetssteen bij ons zelve aan. Dezen of genen ziet men misschien zelfs buiten zijne woning meer of min zijne verkeerde neigingen involgen, zoodat ook de menschen hem vrij stellig ware godsvrucht ontzeggen. Maar anderen van ons leven ingetogen, onberispelijk, zelfs lofwaardig bij de menschen. Deze onderscheidt zich gunstig van velen door zijne godsdienstigheid, gene door zijne eerlijkheid, een derde door zijne milddadigheid. Maar heeft nu ook de beschouwing van uw huiselijk leven u overtuigd, dat het geene godsvrucht is, waaruit die lofwaardige eigenschappen voortvloeijen? Hebt gij het bij u zelve ook gevoeld, als

er godsvrucht in u woonde, en deze u deed zijn, wat gij zijt voor het oog der wereld, dat gij dan ook binnen uwe woning een gansch ander mensch zoudt wezen? Zijt gij er u daarom ook bewust van geworden, hoe weinig gij dien lof verdient, dien de menschen u geven, dien gij u zelve zoo dikwijls bij uwe zelfbeoordeeling hebt toegewaaid? Zoo ja, wat scherpe afkeuring verdient dan uw bestaan, in plaats van lof, wat diepe schaamte voegt u dan, in plaats van zelfbehagen! Wat gij goeds en prijselijks deedt, dat deedt gij dan, of zonder eenig beginsel, alleen in gevolge uwer bijzondere geaardheid, of uit laag en onedel beginsel, om uw tijdelijk voordeel te behartigen, of aan de menschen te behagen. Gij verzuimdet zoo menigen pligt, gij begint zoo menig vergrijp jegens hen, die u de naasten zijn, die de eerste voorwerpen moesten zijn van uwe liefde en zorg, van wier behandeling gij allereerst rekenschap zult moeten afleggen op den grooten dag der verantwoording. En, wat den grond van alles uitmaakt, wat al uwe verkeerdheid, die er

uit voortvloeiende, zoo zondig maakt en zoo strafbaar, gij leeft nog in verwijdering van God, gij hebt tot hiertoe volgehouden Hem liefde en gehoorzaamheid te weigeren, en, wel verre van zijn gezag te eerbiedigen, en wat gij doet om Zijntwil te doen, zoo leeft gij u zelve, en volgt uw' eigen' zin als regel, en stelt uw eigen belang en uwe eigene eer u ten doel. Dat is beschamend, maar dat is ook ontrustend; want wij hebben met een' heiligen en regtvaardigen God te doen, en de Heer, die ons zal oordeelen, verlangt heiligheid en liefde, om ons de Zijnen te kunnen noemen. Wee ons, als ons die ken-teekenen Zijner verlostent ontbreken! Dan treft ons het lot van den onvruchtbaren boom, die uitgehouwen wordt, en in het vuur geworpen.

Zal nu de beschamende, de verontrustende bewustheid, dat wij nog ware godsvrucht missen, de eerste stap kunnen zijn tot een godvruchtig huiselijk leven, welke ik daarom elken lezer, wien zij voegt, van harte toe-bidde; wij vangen zulk een leven eerst da-delijk aan

DOOR EENE NAAUWE GELOOFS VERBINTENIS
AAN CHRISTUS.

Er zal wel geen vader en moeder zijn, die, als zij het gewigt en den omvang hunner ouderlijke pligten eenigzins kennen, en dan omtrent de vervulling dier pligten zich zelven beproeven, zich niet voor God te schamen hebben. Maar wie nu tot de bewustheid kwam, dat hem nog ware godsvrucht ontbreekt, dat hij haar ook in zijn huis nog ganschelijk niet beoefende, die zal zich wel inzonderheid beklagen over de verwaarloozing zijner kinderen, indien al niet in hunne tijdelijke dan toch in hunne geestelijke belangen. Die zal wel met innig leedgevoel aan die plegtige beloften denken, welke hij, werden zijne kinderen in hunne vroege jeugd gedoopt, bij den doop dier kinderen voor de vergaderde gemeente aflegde. Wie onzer met diepe beschaming tot dat tijdstip terugkeert, die ga echter tevens, tot zijne vertroosting, nog verder terug, en vertegenwoordige zich zijn' eigen doop. Mijn medezondaar! daar werd ons van Godswege vergeving toegezegd door het bloed des kruises. Daar werd ons die belofte van

den getrouwen God, opdat wij haar te eerder, te vaster gelooven zouden, met een teeken bekrachtigd. Gevoelt gij u schuldig, voor God verdoemelijk, beseft gij het, dat gij niets anders dan genade vragen, dat gij alleen op Christus' kruis uwe vrijmoedigheid voor God bouwen kunt, verlaat u op de toezegging Gods; zij is niet ingetrokken. Verlaat u op den Christus Gods. Hij is eene verzoening *voor de zonden der geheele wereld* (1), en opdat gij zoowel onder die door God begenadigde als onder de voor God verdoemelijke wereld (2) u zelven rekenen zoudt, liet God u met dat water des doops besprengen. God begenadigt geen zondaar buiten Christus, maar neemt ook gewisselijk in genade aan al wie eigen werk niets waardig, en eigen' roem dwaas en zondig keurt, en, zich zelven een' godloozen achtende, op Hem steunt, die voor de godloozen is gestorven (3).

Evenmin echter heiligt God een' zondaar buiten Christus, en indien wij die echte godsvrucht verkrijgen zullen, die zich in het huiselijk leven openbaart, het zal alleen zijn bij ge-

(1) 1 Joh. II: 2.

(2) Rom. III: 19.

(3) Rom. V: 6.

loofsverbindtenis aan den Heiland. Dat hebt gij toch wel gevoeld, mijn lezer! zult gij God in geheel uw huiselijk leven leeren dienen, dat gij dan *vernieuwing des Heiligen Geestes* behoeft (1), dat door dien Geest van God een nieuw beginsel in uw hart zal moeten worden gevestigd, dat u geheel doordringt, dat op al uwe denkbeelden, op al uwe neigingen, op al uwe gewoonten invloed oefent, dat alzoo ook eene nieuwe rigting geeft aan geheel uw leven, waarvan het niet mogelijk zoude zijn, dat het u één dag, één uur geheel verliet, dat het wel buiten, maar niet binnen uwe woning zijne werking deed. En wat dat beginsel zij, is er iemand, wien het behoeft herinnerd te worden? Den godloozen (ik bedoel niet dezen of genen ruwen en diep gezonken mensch, maar naar den Bijbel, u en mij zelven) den godloozen, in wien de vijandschap tegen God op den bodem van zijn hart gevonden werd, moet de liefde tot God worden ingeplant, de liefde, die hem weder aan zijnen God verbindt, die hem tot Zijne dienst bereid en gewillig maakt. Ziet

(1) Tit. III: 5.

daar de vrucht des geloofs. Waar het hart bij diepen ootmoed zich opent voor de voorkomende liefde Gods, en gretiglijk de verlossing aanneemt, die in Christus Jezus is, daar wordt, bij het aannemen der grootste gifte, de dankbaarheid geboren, en dagelijks door het genot dier gifte gevoed. Waar dat hart door schuldgevoel gedreven zich wendt tot des Heeren kruis, en dat kruis dagelijks van nieuws in den geest bezocht wordt, daar dringt en overmeestert ons de liefde van Christus, zoodat wij niet anders kunnen, niet anders willen dan Hem leven, die voor ons gestorven is en opgewekt (1). Christus zelf komt in dat hart wonen (2). Hij voert er het gebied, zoodat men gedurig verlangt te handelen naar Zijn' wil, en Hem welbehagelijk te zijn. Hij hervormt er alles naar Zijnen smaak, want men begint er Hem om Zijne heiligheid niet minder dan om Zijne liefde te beminnen, en kent geene schoonheid zoo bekoorlijk als de Zijne. Hij geeft er door de werking van Zijn' Geest licht en kracht, zoodat zij, die zonder Hem niet

(1) 2 Cor. V : 15.

(2) Eph. III : 17.

doen kunnen, door Hem alle dingen vermogen (1).

Wat zou ik dan anders kunnen en mogen dan een iegelijk, die naar ware godsvrucht verlangt, naar Christus henenwijzen? Zoo lang wij aan hem niet verbonden zijn, maar op ons zelve staan, al zegt het geweten ons ook, dat ons godsvrucht ontbreekt, al wenden wij ook pogingen aan om het juk der zonde af te werpen, wij worden niet vrij, wij worstelen te vergeefs, wij blijven dienstknechten der zonde. Zal er godsvrucht wonen in ons huis, dan moet Christus wonen in ons hart.

BLIJKE DAN ONZE VERBINTENIS AAN CHRIS-
TUS IN DE GETROUWE VERVULLING ONZER
PLIGTEN IN HET HUISGEZIN.

Met deze opwekking worde dit kleine geschrift besloten. Wie langs den eenigen door mij beschreven weg waren lust heeft gekregen om in elken betrekking, waarin hij staat, Gode welgevallig te verkeerem, dien zal het, hoop ik, welkom zijn geweest, toen ik hem in den beginne in eenige bijzonderhe-

(1) Joh. XV : 5 ; Phil. IV : 13

den herinnerde, welke pligten er voor hem uit zijne bijzondere betrekking, waarin hij tot een huisgezin geplaatst is, voortvloeijen. Er zijn wel opregte Christenen, wien de opzettelijke voorstelling van bijzondere pligten minder belangrijk en noodzakelijk voorkomt, omdat zij wanen, indien er slechts liefde voor God en de menschen in ons gevonden wordt, dat deze ons dan van zelf in het regte spoor doet gaan, zonder dat ons de weg zoo naauwkeurig behoeft gewezen te worden. Ik aarzel echter niet dit begrip eene schadelijke dwaling te noemen. Dat het eene dwaling is, leert ons de ervaring, als wij zien, dat een JACOBUS en JOHANNES, *uit liefde tot den Heer*, vuur van den hemel wilden doen nederdalen op de Samaritanen, die weigerden Hem te herbergen, en dat PETRUS, *uit liefde tot den Heer*, in Gethsemane met het zwaard sloeg, en dat zoowel de eersten als de laatste daardoor grootelijks aan den Heer mishaagden (1). En als de liefde ons dan niet kan voorlichten, en wij met een hart vol liefde het spoor zoo bijster kunnen raken, en

(1) Luc. IX: 51—56; XXII: 49—51.

zoo ver afdwalen, dan zal de meening, dat wij aan haar licht genoeg hebben, ook wel schadelijk moeten heeten. Neen! de liefde maakt ons wel bereid om Gods wil te doen; maar zij kan ons daaromtrent geen onderrigt geven. En als ik nu den mensch, wien ik bemin, naar de oogen zie om er in te lezen, hoe ik hem het meest behaag, en het zorgvuldig in mijn geheugen bewaar, wanneer hij nu of dan te kennen geeft, wat hem bijzonder genoegen doet, zou ik dan niet opzettelijk en zorgvuldig navorschen, welken de goede en welbehagende en volmaakte wille Gods zij (1)? Zou ik mij dan niet verblijden, dat zoo menig Bijbelsch voorbeeld, zoo menige Apostolische vermaning mij daaromtrent licht geeft, en niet gretig dat licht opvangen?

Heeft ook misschien de meer opzettelijke beschouwing, de meer heldere bewustheid van menigen plicht, in het huisgezin te vervullen, dezen en genen lezer bezwaard, van wege de onderscheidene moeilijkheden bij hem aan de uitvoering verbonden? Laat eens

(1) Rom. 12: 2.

hooren! Welligt kan ik u opbeuren en aanmoedigen. Gij hebt een bedrijf, dat eene naauwgezette viering van den Zondag voor u zelve of ook wel voor de uwen onmogelijk maakt, dat zelfs tot het voorgaan in huiselijke godsdienst u buiten staat stelt. Ja, is dat waarlijk zoo, zoudt gij niet slechts eenige schade u moeten getroosten, gelijk de winkelier, die des Zondags niet verkoopt, maar zoudt gij uw anders eerlijk bedrijf geheel moeten opgeven, omdat het bezigheden van u vordert, die volstrekt geen uitstel kunnen lijden, bekommert u dan niet. God kan u en den uwen de u zoo noodige opwekking ook door een minder geregeld gebruik der verordende hulpmiddelen doen toekomen, en zal dat gewisselijk doen, wanneer gij iedere u overgeblevene gelegenheid te bate neemt, en daarover ootmoedig Zijnen zegen inroept. Waar het hoofd des gezins de zijnen niet kan voorgaan in het gezet bezoeken der openbare zamenkomst, daar late hij echter niet na hen daartoe aan te sporen. Waar de gelegenheid zeldzaam vergund wordt, daar worde zij te gretiger gebruikt. En waar het den vader niet mogelijk

is de huisgenooten voor te gaan in Bijbellezing en gebed, daar neme de moeder die edele taak op zich. — „Maar ik ben in betrekkingen geplaatst,” zoo klaagt een ander, » waarbij ik onvermijdelijk ook zulken in mijne woning ontvangen moet, en zelfs bij mijne huisgenooten toelaten, wier redenen en handelingen een' verkeerden, een' verderfelijken geest openbaren.” Ik vooronderstel, gij hebt echter eene eerlijke bron van bestaan, en leeft niet alleen door hen, die zich een meer of minder zondig genot veroorloven, en daar tijd en geld aan verspillen. Voor zoo ver gij bij zulk eerlijk bedrijf die besmetting in uwe woning dulden moet, gaat dan hare schade te keer, allereerst door zorgvuldig toe te zien, dat gij geen deel neemt aan het verkeerde, hetwelk gij afkeurt, daarna ook door bij gepaste gelegenheid uwe afkeuring voor de uwen uit te spreken, en beveelt verder dit aangelegen belang aan dien God, wiens voorzienigheid in zulk een' stand en kring u plaatste. — „In mijn huisgezin is het nog veel treuriger gesteld,” hoor ik een' derden spreken, „het zijn geen vreemden, maar huisgenooten, die afbraken,

wat ik wensch op te bouwen; het slechte voorbeeld wordt er dagelijks gezien, en oefent er reeds verderfelijken invloed," Ik beklaag u hartelijk, die daar staat op zoo moeilijken post, die er misschien zelfs alleen staat, en weinig of geen' steun vindt bij iemand der uwen. Ik doe u echter opmerken, dat gij daarom te meer ten zegen kunt worden voor degenen, die u omringen, en u geroepen moogt achten, om door uw voorbeeld en uwen invloed den strijd levendig te houden, opdat het kwade, waarover gij klaagt, niet alleen het veld behonde. Zij het u daarom te meer om standvastige trouw te doen, en tevens om die zachtmoedigheid en bedachtzaamheid, welke uw voorbeeld beminnelijk kunnen maken, en voor uw woord de harten openen. En hoe minder medewerking en steun gij vindt bij menschen, hoe meer u dikwijls wijsheid ontbreekt, begeert te meer en wijsheid en kracht van dien God, die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt, en zij zal u gegeven worden (1).

Menigeen zal echter minder over anderen,

(1) Jac. 1: 5.

maar eerst en meest over zich zelven te klagen hebben. Is het u ook gegaan bij het lezen, gelijk mij bij het schrijven van dit boekje, dat deze en gene verkeerdheid, waartoe gij neigt, die zich ook in uw huiselijk leven meermalen openbaart, en nadeelig werkt op hen, die u omringen, beschamend u voor den geest stond? Wanhoopt gij welligt die te zullen overwinnen, zoodat u de moed ontbreekt, om den strijd aan te vangen? Greep u ook, bij het overzien van de veelheid en het gewigt uwer pligten, telkens een gevoel van zwakheid aan, dat u bijna moedeloos deed nederzinken? Of hebt gij het ingezien, dat gij een' anderen weg moet kiezen dan gij tot dusver bewandeldet, en daartoe beslissende stappen moet doen, die althans bij de uwen, of ook wel buiten uwe woning, opzien zullen baren, afkeuring vinden, tegenstand wekken? Aarzelt gij daartoe over te gaan? Vreest gij niet te zullen volharden, en neigt gij er daarom toe om maar bij het oude te blijven? Mijn geliefde broeder of zuster! Laat ons wel toezien, als wij zoo duidelijk Gods roepstem hooren, dat wij er

oor en hart niet moedwillig voor sluiten, en omdat de uitvoering moeilijk is, naar Zijn raad maar niet zouden luisteren. Wij zouden er onze verantwoording zoo ontzettend door verzwaren. Laat ons minder rondom ons zien naar de menschen, maar meer opzien tot God, het is met God, dat wij te doen hebben. Laat ons opzien tot God; dan zullen wij duidelijk bemerken, dat Hij niet slechts roept tot moeilijken pligt, maar te gelijker tijd de hand ons toereikt, om onze leidsman te zijn op het pad, dat Hij ons wijst. *Hij, die ons roept, is getrouw, die het ook doen zal* (1). En als wij met het oog op Hem, in Zijne kracht, datgene aanvangen, volhouden, waar ons geweten ons toe dringt, wie weet, hoe er wel dra deze of gene door gewonnen wordt, wiens afkeuring en tegenstand ons nu doet aarzelen, zoodat hij later met ons dankt, dat wij niet waren van degenen, die zich onttrekken ten verderve (2)? En al gebeurde dit ook niet, zalig zal het ons zijn, als ons hart ons niet veroordeelt, en wij vrijmoedigheid hebben tot God (3).

(1) 1 Thess. V : 24.

(2) Hebr. X : 29.

(3) 1 Joh. III : 21.

Hebben wij in andere leden des gezins steun en hulpe, nemen wij die dan zorgvuldig te baat en sluiten wij ons aan hen aan, opdat eendragt magt make. Gij vooral, ouders! brengt het u opzettelijk voor den geest, bespreekt en overlegt het te zamen, wat gij doen kunt, om al meer en meer het vertrouwen en de liefde uwer kinderen te winnen, om hun hulpmiddelen te bezorgen tot het goede, en gevaren, die gij hen ziet bedreigen, van hen af te weren, om gebreken, die gij in hen waarneemt, bij hen te keer te gaan, bovenal om hun den eenigen Heiland hunner zielen noodzakelijker en dierbaarder te doen worden. Dankt er God voor, wanneer het heil der kinderen vader en moeder beiden zoo na aan het harte ligt, en gij elkander door gemeenschappelijk overleg, door vriendelijke teregtwijzing, door hartelijke opwekking de zware taak der opvoeding verligt, en die draagt met eenparige schouders. En mist gij nog dien zegen van zamenstemming en zamenwerking in deze alleraangelegenste zaak, o! geef den moed niet verloren, volhardt in uwe pogingen om het nog afkeerige of laauwe hart voor den Heer

te winnen; volhardt, bovenal in uwe gebeden. Ja, hoofden der huisgezinnen! laat ons meer bidden, meer opzettelijk in de binnenkamer ons zelve en de onze Gode opdragen, meer tot elken pligt door het gebed ons sterken. En gij, vrouwen! acht u bijzonder geroepen om in het huisgezin de godzaligheid te beoefenen, om daar een licht te zijn, dat den weg wijst, dien men gaan moet, en den weg vrolijk maakt, om daar een zout te zijn, dat het bederf voorkomt en afweert (1). God heeft den man geroepen om meer in het openbaar te verschijnen en te arbeiden en in ruimer' werkring bezig te zijn, maar u om stil en zedig, verborgen voor de wereld, uwe krachten en gaven te besteden in het huisgezin. *Uw versiersel moet daar zijn, niet hetgeen uiterlijk is, bestaande in het vlechten des haars, en omhangen van goud, of van kleederen aan te trekken! maar de verborgen mensch des harten, in het onverderfelijk versiersel van een zachtmoedigen en stillen geest, die kostelijk is voor God (2).* Uw voorgang in vlijt en ijver, uwe nauwlettend-

(1) Matth. V: 13-16. (2) 1 Petr. III: 3 en 4

heid en trouw in het verzorgen van al de leden des gezins, uwe zelfopofferende liefde, uwe zachtmoedigheid en uw geduld kunnen en moeten daar krachtig werken, zoodat er door uw wandel, zelfs zonder woord, als de wijsheid dat raadt, afkeerigen kunnen gewonnen worden. Zij zoo een iegelijk op zijn' post en zijne plaats, in het huisgezin door God ons aangewezen, getrouw, niet slechts om de menschen, maar om den Heer te behagen, en drage onze godsvrucht binnen de muren onzes huizes menige vrucht, die er onze huisgenooten verkwikt en verblijdt, en, al blijft zij voor het oog der wereld bedekt, dien Vader welbehagelijk is, die in het verborgen ziet, en het ons in het openbaar zal vergelden. O! mogt het ons gebeuren, als wij verschijnen zullen voor den hemelschen Regter, dat niet alleen wij beproefd bevonden werden, maar ook de onzen met ons stonden aan de regterhand van den Zoon des menschen!
